

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 436/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Lukáš Opett, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 CoP 445/2021-344 z 10. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava IV rozsudkom č. k. 8 C 172/2008-303 z 23. septembra 2011 rozviedol manželstvo sťažovateľa a matky maloletých detí a schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej boli maloleté deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 P 15/2015-1702 z 5. augusta 2020 v konaní o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinnosti k maloletým deťom boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky a styk sťažovateľa s maloletými deťmi upravený nebol. V odvolacom konaní proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ návrh na nariadenie neodkladného opatrenia o uložení výchovného opatrenia.

2.1 Krajský súd jeho návrh zamietol uznesením č. k. 11 CoPno 12/2021 z 3. augusta 2021. Následne podal sťažovateľ návrh vo veci samej na uloženie výchovného opatrenia, ktorého súčasťou bol aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia o uložení výchovného opatrenia,

konanie je vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 7 P 1/2021. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol okresný súd uznesením č. k. 7 P 1/2021-271 z 3. novembra 2021 tak, že ho zamietol. O sťažovateľovom odvolaní proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu v odvolaní napadnutej časti potvrdil. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ popri ústavnej sťažnosti aj dovolanie.

2.2 Návrh vo veci samej okresný súd zamietol rozhodnutím z 3. marca 2022, ktoré v čase podania ústavnej sťažnosti nebol sťažovateľovi doručené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ z opatrnosti, aby ústavný súd neposúdil jeho ústavnú sťažnosť podanú až po rozhodnutí dovolacieho súdu ako oneskorene podanú v prípade posúdenia jeho dovolania ako *prima facie* neprípustného, túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) že o odvolaní proti rozhodnutiu o druhom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodoval nesprávne obsadený súd, t. j. súd obsadený nie nestranným senátom, keďže dve z troch jeho členiek boli i členkami senátu, ktorý rozhodoval o prvom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia;

b) okresný súd sa pri rozhodovaní o druhom návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia odvolával na závery krajského súdu vyjadrené v uznesení, ktorým rozhodol o jeho prvom návrhu na neodkladné opatrenie (ktorý sťažovateľ podal odvolaciemu súdu, nie súdu prvej inštancie), prvý a druhý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia boli pritom obsahovo totožné. Krajskému súdu bolo teda fakticky predložené na rozhodnutie uznesenie, ktorého základ spočíval v jeho predchádzajúcom rozhodnutí, čím fakticky posudzoval svoje vlastné uznesenie. Účelom § 49 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) je podľa sťažovateľa možnosť účastníka konania, aby bola jeho vec posúdená dvomi od seba nezávislými súdmi. Napadnuté uznesenie preto považuje sťažovateľ za rozhodnutie vylúčených sudcov, pretože tú istú vec rozhodovali na súde inej inštancie;

c) prerozdelenie vecí medzi dva senáty krajského súdu v pomere 7:3 nezodpovedá požiadavke náhodného výberu zákonného senátu spomedzi aspoň dvoch senátov, a to s ohľadom na prítomnosť ďalších jedenástich senátov s dlhoročným pozastaveným nápadom. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na zásadu *in fraudem legis* a na judikatúru ústavného súdu (II. ÚS 560/2018), podľa ktorej je účelom základného práva na zákonného sudcu zabrániť obsadeniu súdu svojvoľným a účelovým spôsobom;

d) napriek tomu, že jeho kontakt s maloletými deťmi je už štyri roky absolútne prerušený, jeho styk s maloletými nie je nijak upravený a neboli prijaté ani iné opatrenia na obnovenie jeho vzťahu s maloletými, čím súd podľa jeho názoru rezignoval na svoju povinnosť poskytnúť mu ochranu. Pričom sťažovateľ považuje ingerenciu orgánov verejnej moci ako jedinou možnosť ako obnoviť svoj kontakt s maloletými, keďže ako uvádza, matka k tejto obnove dobrovoľne neprispieva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia.
5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že proti napadnutému uzneseniu podal súčasne s ústavnou sťažnosťou aj dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Na základe preverovania tejto skutočnosti ústavným súdom bolo zistené, že dovolanie sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bolo okresnému súdu doručené 1. apríla 2022, pričom spis sa stále nachádza na okresnom súde.
6. Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).
7. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy zároveň vylučuje, aby si sťažovateľ vyberal spôsob ochrany svojho základného práva a orgán verejnej moci, pred ktorým ho uplatní.
8. Zistená skutočnosť podania dovolania proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľom vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených práv. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. III. ÚS 260/2015), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.
9. Vzhľadom na postup, ktorý zvolil sťažovateľ, teda súbežné podanie dovolania a ústavnej sťažnosti, ústavný súd, rešpektujúc princíp subsidiarity, konštatuje, že najvyšší súd bude tým orgánom právnej ochrany základných práv a slobôd, ktorý bude oprávnený posúdiť námietky zásahov do jeho práv krajským súdom, a to na základe uplatneného mimoriadneho opravného prostriedku, teda dovolania.
10. Po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu, a to najvyšší súd a ústavný súd. Išlo by o stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obťažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu (porov I. ÚS 40/2020).
11. Je potrebné osobitne zdôrazniť, že za súčasnej právnej úpravy sťažovateľa vo všeobecnosti nie sú vystavení riziku odmietnutia ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu pre jej oneskorenosť, ak proti nemu podajú vecne neúspešné dovolanie. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti

vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (I. ÚS 96/2022).

12. V súvislosti s obavami sťažovateľa, že by ústavný súd odmietol jeho ústavnú sťažnosť podanú až po rozhodnutí dovolacieho súdu ako oneskorene podanú, ústavný súd uvádza, že začiatok plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti nemožno predĺžiť v prípade, ak je mimoriadny opravný prostriedok proti určitým rozhodnutiam vylúčený, resp. neprípustný zo zákona [napr. § 422 CSP, § 76 Civilného mimosporového poriadku, § 439 ods. 2 a 3 Správneho súdneho poriadku, § 371 ods. 7, § 382 písm. f) Trestného poriadku] (porov. Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív: Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 937). Ďalšími príkladmi dovolania *ex lege* neprípustného sú napr. ustanovenia § 421 ods. 2 v spojení s § 357 písm. a) až n) CSP, resp. § 202 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Inými slovami, predĺženie začiatku plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nemožno *a priori* vylúčiť vtedy, ak bolo dovolanie odmietnuté ako neprípustné z dôvodov závislých od uváženia dovolacieho súdu.

13. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu síce vyplýva, že napr. v bode 20 uznesenia č. k. I. ÚS 160/2018-12 zo 16. mája 2018 konštatoval existenciu svojej právomoci preskúmať napadnuté rozhodnutie krajského súdu, proti ktorému sťažovateľka nepodala dovolanie pre jeho neprípustnosť, žiada sa však dodať, že na rozdiel od prejednávanej veci (kde sťažovateľ podal súčasne s ústavnou sťažnosťou aj dovolanie) mu v tom nebránilo uplatnenie právomoci najvyššieho súdu v prebiehajúcim dovolacom konaní.

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu ústavnej sťažnosti, a to nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, preto ústavnú sťažnosť odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu